

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

Момот Олександр Михайлович,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і банківської справи
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
e-mail: o.m.momot@gmail.com

Анотація. Розкрито основні тенденції в діяльності банківських установ і визначено чинники впливу на банківську конкуренцію в сучасних умовах. Виявлено можливості збереження конкурентоспроможності банківської установи, що залежать від певної сукупності факторів і принципів. Доведено необхідність з'ясування цільових конкурентних позицій, а також організаційних принципів функціонування банку, методів ухвалення рішень, способів ведення конкурентної боротьби при побудові моделі управління конкурентоспроможністю будь-якої банківської установи. Обґрунтовано, що управління банком своїми конкурентними перевагами здійснюється через вироблення конкурентних стратегій, що дозволяє формувати і реалізовувати конкурентний потенціал банку в усіх сферах його діяльності.

Ключові слова: конкурентоспроможність банківських установ, чинники впливу на банківську конкуренцію, інтенсивність банківської конкуренції, ефективність функціонування банківських установ, конкурентні переваги в банківництві, конкурентні позиції, управління конкурентоспроможністю.

Формул: 0; рис.: 3; табл.: 0; бібл.: 5.

THE MODEL OF MANAGEMENT OF THE COMPETITIVENESS OF BANKING INSTITUTION

Momot Oleksandr,
Ph. D. in Economics,
Associate Professor of Department of Finance and Banking
Higher Education Institution of Ukoopsilka
«Poltava University of Economics and Trade»
e-mail: o.m.momot@gmail.com

Abstract. The main tendencies in the activity of banking institutions are revealed and the current factors affecting the banking competition are determined. The possibilities of maintaining the competitiveness of the banking institution, which depend on a certain set of factors and principles, are revealed. The necessity to identify the target competitive positions, the organizational principles of bank functioning, the methods of decision making, the methods of competitive struggle is proved. According to the model for effective management of its own competitive position, the banking institution should conduct an analysis of competitors' activities. The main purpose of such an analysis should be to focus on the study of the quality and price palette of analogue products from competitors; Identification of existing and potential competitors; development of forecasts of probable strategies of functioning in the market. The constructing of a model for managing banking institutions competitiveness is designed. It is substantiated that the management of competitive advantages of the bank is carried out by developing competitive strategies, which allows forming and realizing the bank's competitive potential. Under such a potential, it is proposed to understand the real and potential ability of the bank to develop and commercialize competitive services that by their characteristics would prevail over analogue products of other institutions. At the same time, the basis for the formation of a competitive strategy is the obligatory elucidation of priorities in the matter of liquidity and risk.

Keywords: the competitiveness of banking institutions, factors affecting banking competition, the intensity of banking competition, the efficiency of the functioning of banking institutions, competitive advantages in banking, competitive positions, management of competitiveness.

Formulas: 0; fig.: 3; tabl.: 0; bibl.: 5.

МОДЕЛЬ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ БАНКОВСКОГО УЧРЕЖДЕНИЯ

Момот Александр Михайлович,
кандидат экономических наук,
доцент кафедры финансов и банковского дела
ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»
e-mail: o.m.momot@gmail.com

Аннотация. Раскрыты основные тенденции в деятельности банковских учреждений и определены факторы влияния на банковскую конкуренцию в современных условиях. Вывявлены возможности сохранения конкурентоспособности банковского учреждения, которые зависят от определенной совокупности факторов

и принципов. Доказана необходимость определения целевых конкурентных позиций, а также организационных принципов функционирования банка, методов принятия решений, способов ведения конкурентной борьбы при построении модели управления конкурентоспособностью любого банковского учреждения. Обосновано, что управление банком своими конкурентными преимуществами осуществляется через выработку конкурентных стратегий, что позволяет формировать и реализовывать конкурентный потенциал банка во всех сферах его деятельности.

Ключевые слова: конкурентоспособность банковских учреждений, факторы влияния на банковскую конкуренцию, интенсивность банковской конкуренции, эффективность функционирования банковских учреждений, конкурентные преимущества в банковском бизнесе, конкурентные позиции, управление конкурентоспособностью.

Формул: 0; рис.: 3; табл.: 0; библи.: 5.

Вступ. В умовах ринкової економіки забезпечення конкурентоспроможності банківських установ передбачає необхідність постійного вдосконалення пропонуванних продуктів і послуг, застосування нових прийомів і методів роботи, розроблення і впровадження інноваційних технологій банківського сервісу. Найбільші модифікації відбуваються в системі розподілу банківських продуктів і послуг на базі використання сучасних інформаційних технологій, з урахуванням сучасних підходів маркетингу та стратегічної логістики. Тому постійної актуалізації і розгляду потребують питання якісного та ефективного управління конкурентоспроможністю банківської установи.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Питанням конкурентоспроможності банківських установ приділяли увагу як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Зокрема, І. Волощук [1], І. Лютий [2], О. Мірошніченко [3], Л. Примостка [4], Л. Федулова [5] та ін. Проте дослідження проблем управління конкурентоспроможністю банківських установ, зокрема в сучасних умовах, не можна вважати вичерпним.

Метою статті є дослідження основних тенденцій у діяльності банківських установ, ідентифікування факторів оцінки конкурентоспроможності банку та формулювання принципів збереження конкурентоспроможності банківської установи і на цій підставі — побудова моделі управління конкурентоспроможністю банку.

Результати дослідження. Які ж можна виділити основні проблеми, що породжують недостатню конкурентоспроможність вітчизняних банківських установ? За нашими міркуваннями, до них варто віднести порівняно невелику величину власного капіталу, активів і ринкової капіталізації практично всіх вітчизняних банків; меншу привабливість бренду порівняно з потужними міжнародними банківськими брендами; слабе охоплення територіальними офісами та іншими комунікаціями території країни з огляду на орієнтацію на найбільш економічно розвинені регіони і міста; відставання від міжнародних стандартів якості обслуговування клієнтів; більш вузький спектр операцій порівняно з іноземними банками; брак дешевих і довгострокових пасивів; проблеми з ліквідністю активів; слабкий ризик-менеджмент; недостатній рівень прозорості діяльності; брак мотивації задля виходу на міжнародні ринки тощо.

Наразі можна виділити такі основні тенденції в діяльності банківських установ:

- різке посилення конкурентної боротьби між різними учасниками ринку;
- утримання лідируючих позицій банками, які відносять до категорії стабільних;
- орієнтація на поліпшення іміджу банків;
- розширення пакета сервісних програм;
- спрямованість на пропонування додаткових банківських послуг, розширення продуктової лінійки як для корпоративних клієнтів, так і фізичних осіб;
- забезпечення стабільності клієнтської бази і здійснення активної політики щодо її розширення тощо.

Такі тенденції обумовлюються активізацією різноманітних чинників (рис. 1).

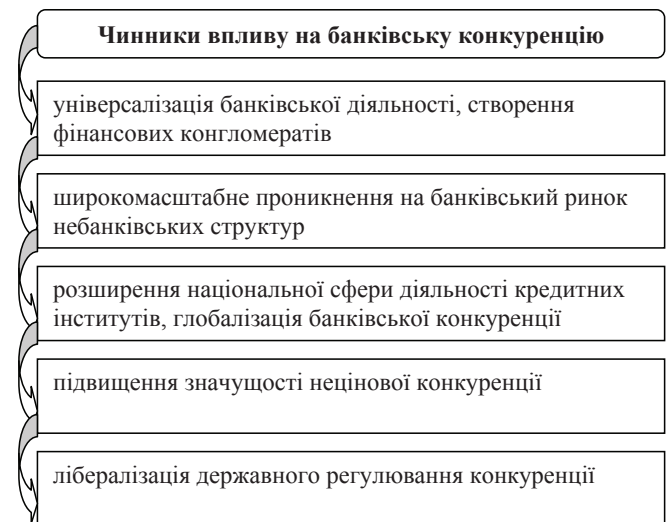

Рис. 1. Основні чинники впливу на банківську конкуренцію в сучасних умовах

Примітка. Розробка автора.

У результаті сукупної дії таких чинників посилюється інтенсивність банківської конкуренції та актуалізується питання конкурентоспроможності в таких умовах окремої банківської установи.

На нашу думку, конкурентоспроможність синтезує всі аспекти та фактори функціонування банківської установи і, відповідно, є категорією як стратегічного, так і тактичного рівнів.

Так, найбільш суттєвими факторами оцінки конкурентоспроможності банку є:

- внутрішні, до яких належать надійність (капітал, активи, ліквідність, ефективність), наявність

системи оцінки ризиків, дотримання обов'язкових нормативів;

– зовнішні — це загальноекономічні, політичні, фінансові, правові, соціально-психологічні, формажорні та інші фактори.

Звичайно, необхідне проведення постійної роботи над підвищенням ефективності функціонування банківських установ, що сприятиме поступовому розв'язанню вищенаведених проблем з конкурентоспроможністю і, загалом, призведе до:

– по-перше, зростання ефективності шляхом зниження затрат, збільшення диференціації ризиків, розширення спектра пропонованих послуг, підвищення прибутковості, утримання певної частини ринку;

– по-друге, розширення набору банківських послуг і подальшому підвищенню якості обслуговування клієнтів; відкриття зарубіжних філій, представництв, дочірніх компаній;

– по-третє, удосконалення контролю і нагляду за діяльністю банківських установ; адаптація банківського законодавства до сучасних реалій з обов'язковим урахуванням глобалізаційних процесів;

– по-четверте, упровадження новітніх банківських технологій із використанням інтегрованої дистрибуторської мережі;

– по-п'яте, удосконалення інститутів, механізмів та інструментів регулювання міжнародної банківської діяльності; посилення захисту інтересів міжнародних вкладників;

– по-шосте, підвищення ефективності валютного регулювання і валютного контролю, боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, отриманих злочинним шляхом, нелегальним вивезенням капіталу;

– уніфікація правил ділової етики для банків та інших учасників фінансового ринку.

Слід підкреслити, що на державному рівні дієвими заходами з підвищення національної конкурентоспроможності можуть бути законодавче регулювання діяльності іноземних банків та їхніх філій, антимонопольне регулювання, стимулювання доброчесної конкуренції та нагляд за фінансовою стійкістю банків.

Отже, поняття конкурентних переваг у банківському бізнесі не є сталим, навпаки, це динамічна характеристика, що має постійно підтримуватися за умов невинного вдосконалення позицій у всіх напрямках діяльності банку. Можливості ж збереження конкурентоспроможності банківської установи залежать від певної сукупності факторів і принципів (рис. 2).

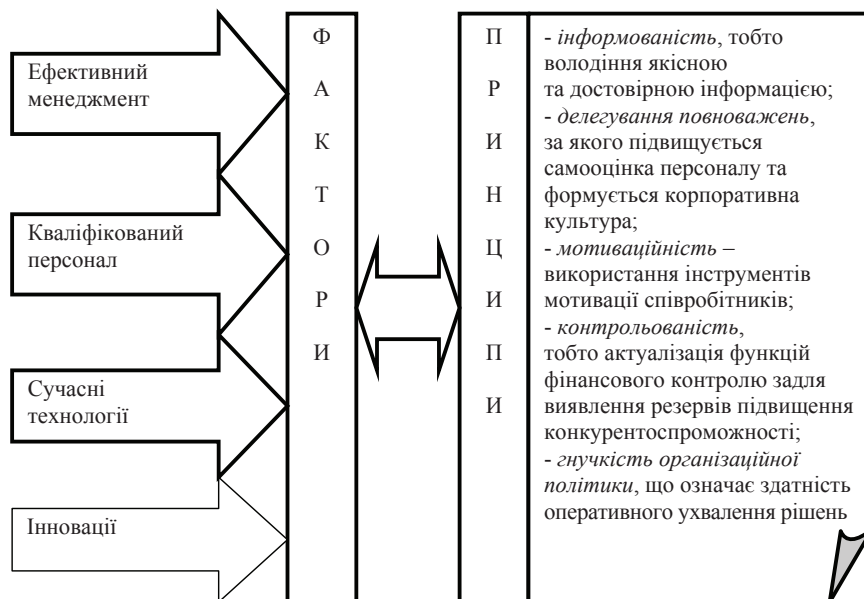

Рис. 2. Узагальнення факторів і принципів збереження конкурентоспроможності банківської установи

Примітка. Розробка автора.

Щодо стратегії розвитку банку повинні бути визначені цільові конкурентні позиції, а також організаційні принципи функціонування банку, методи ухвалення рішень, способи ведення конкурентної боротьби тощо.

І наскільки правильно банківська установа в запропонованих умовах зможе досягти цільових конкурентних позицій та утримати їх, і визначається рівнем її конкурентоспроможності. Отже, конкурентоспроможність банку є тим об'єктом, від управління розвитком якого залежить досягнення цільових конкурентних позицій і переваг.

Узагальнюючи викладене, пропонуємо модель управління конкурентоспроможністю будь-якої банківської установи, представлену на рис. 3.

Висновки. Згідно із запропонованою моделлю, для ефективного управління власною конкурентною позицією банківська установа повинна проводити аналіз діяльності конкурентів. Основною метою такого аналізу має бути акцентування уваги на дослідженні якісної та цінової палітри продуктів-аналогів у конкурентів; ідентифікація наявних і потенційних конкурентів; розроблення прогнозів імовірних стратегій функціонування на ринку.

Рис. 3. Модель управління конкурентоспроможністю будь-якої банківської установи

Примітка. Розробка автора.

Окрім того, вважаємо, що управління банком своїми конкурентними перевагами повинно здійснюватися через вироблення конкурентних стратегій, що дозволяли формувати і реалізовувати конкурентний потенціал банку в усіх сферах його діяльності. Під таким потенціалом варто розуміти як реальну, так і

потенційну спроможність банку розробляти та комерціалізувати конкурентоспроможні послуги, які за своїми характеристиками переважали б над продуктами-аналогами інших установ. При цьому основою формування конкурентної стратегії є обов'язкове з'ясування пріоритетів у питанні ліквідності та ризику.

Список використаної літератури

1. Волощук І. П. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг та кредит» / І. П. Волощук. — Київ, 2002. — 23 с.
2. Лютий І. Конкурентоспроможність банків в умовах глобалізації та лібералізації руху капіталу / І. Лютий // Вісник Національного банку України. — 2006. — № 11. — С. 18—25.
3. Мірошниченко О. В. Методи оцінки конкурентоспроможності банку / О. В. Мірошниченко // Економіка Крима. — 2009. — № 28. — С. 42—47.
4. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку / Л. О. Примостка. — Київ : КНЕУ, 2004. — 468 с.
5. Федулова Л. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки : монографія / Л. Федулова, І. Волощук. — Київ : Науковий світ, 2002. — 301 с.

References

1. Voloshchuk, I. P. (2002). Upravlinnia konkurentospromozhnistiu bankiv v umovakh transformatsiinoi ekonomiky [Managing the Competitiveness of Banks in Conditions of Transformation Economics]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
2. Liutyi, I. (2006). Konkurentospromozhnist bankiv v umovakh hlobalizatsii ta liberalizatsii rukhu kapitalu [Competitiveness of banks in the conditions of globalization and liberalization of the movement of capital]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy — Bulletin of the National Bank of Ukraine*, 11, 18—25 [in Ukrainian].
3. Miroshnychenko, O. V. (2009). Metody otsinky konkurentospromozhnosti banku [Methods of assessing the competitiveness of the bank]. *Ekonomika Kryma — Economy of the Crimea*, 28, 42—4 [in Ukrainian].
4. Prymostka, L. O. (2004). *Finansovyi menedzhment u banku* [Financial management at the bank]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
5. Fedulova, L., & Voloshchuk, I. (2002). *Upravlinnia konkurentospromozhnistiu bankiv v umovakh transformatsiinoi ekonomiky* [Managing the competitiveness of banks in a transformational economy]. Kyiv: Naukovyi svit [in Ukrainian].